

**AANVULLING MER BESTEMMINGSPLAN
BUITENGEBIED 2009
HERZIENING FASE 1A**

GEMEENTE REUSEL-DE MIERDEN

8 augustus 2013
077174835:A - Definitief
B02012.000377.0100

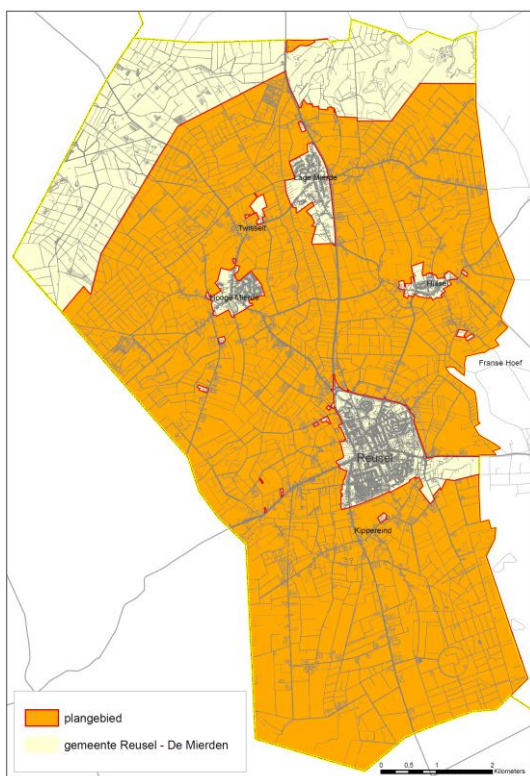
Inhoud

1	Inleiding	3
2	Stikstofdepositie op Wav-gebieden en de overige EHS	5
2.1	Advies van de Commissie	5
2.2	Beantwoording.....	5
3	Wijziging van artikel 19kd Natuurbeschermingswet 1998	9
3.1	Advies van de Commissie	9
3.2	Beantwoording.....	10
4	Landschappelijke kenmerken	11
4.1	Advies van de Commissie	11
4.2	Beantwoording.....	11
5	Gezondheid.....	13
5.1	Advies van de Commissie	13
5.2	Beantwoording.....	13
5.3	Voorgenomen aanpassing provinciaal ruimtelijk beleid.....	14
Bijlage 1	Toetsingsadvies Commissie voor de m.e.r.....	17
Colofon.....		19

1

Inleiding

De Gemeente Reusel-De Mierden is bezig met een herziening van het gemeentelijke planologisch beleid, via de “herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, herziening fase 1A” (hierna ook het bestemmingsplan genoemd). Vanwege de ligging van Natura 2000-gebieden en omdat het bestemmingsplan kaderstellend is voor m.e.r.-(beoordelings-) plichtige besluiten is een uitgebreide m.e.r.-procedure doorlopen. In Afbeelding 1 is de begrenzing van het plan weergegeven.

Afbeelding 1 Plangebied “herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009, herziening fase 1A”.

Om de besluitvorming over het bestemmingsplan te onderbouwen, is een MER opgesteld. Voordat gestart is met het opstellen van het MER is er een notitie opgesteld met de mogelijkheid tot zienswijze. Met behulp van deze notitie zijn bestuurs- en adviesorganen geraadpleegd over de reikwijdte en detailniveau van het MER.

Na deze consultatiefase is er een MER opgesteld. Bij het opstellen van het MER is rekening gehouden met de ingebrachte zienswijzen over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. In dit MER lag de focus op de ontwikkelingsruimte voor de veehouderij en mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden.

De Gemeente Reusel-De Mierden heeft het ontwerpbestemmingsplan en het concept MER van vrijdag 8 maart 2013 tot en met donderdag 18 april 2013 ter inzage gelegd. Ook heeft de Gemeente Reusel-De Mierden aan de Commissie voor de m.e.r. (hierna: de Commissie) gevraagd het MER te toetsen.

Op 13 juni 2013 heeft de Commissie een toetsingsadvies over het milieueffectrapport uitgebracht (rapportnummer 2782-17). Dit toetsingsadvies is als Bijlage 1 bij deze aanvulling op het MER opgenomen.

De Commissie vindt het MER prettig leesbaar en goed gestructureerd. De informatie wordt volgens de Commissie op systematische en goed navolgbare wijze gepresenteerd, waarbij het detailniveau waarop de gevolgen voor de geurbelasting in beeld zijn gebracht tot voorbeeld kan strekken. Echter signaleert de Commissie bij haar toetsing een aantal tekortkomingen die de Commissie essentieel acht voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming.

Naar aanleiding van het toetsingsadvies is deze aanvulling opgesteld, waarin is ingegaan op onderstaande tekortkoming die de Commissie essentieel acht voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan:

- Het MER maakt onvoldoende aannemelijk dat door de stikstofdepositie op Wav-gebieden en de overige EHS er geen aantasting van wezenlijke kenmerken optreedt als gevolg van de mogelijke toename van ammoniakdepositie bij uitbreiding van grondgebonden veehouderijen.

De Commissie signaleert verder dat er op 25 april 2013 een wijziging van artikel 19kd Natuurbeschermingswet 1998 in werking is getreden. Vanwege de interpretatieruimte die het gewijzigde artikel biedt, heeft de Commissie aan de betrokken bewindspersonen om een nadere interpretatie van het artikel gevraagd. De Commissie adviseert de beantwoording van de betrokken bewindspersonen, die medio juni 2013 wordt verwacht – en die op de website van de Commissie zal worden gepubliceerd – in de besluitvorming te betrekken.

Naast de essentiële tekortkoming hoopt de Commissie met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming:

- De Commissie beveelt aan om de landschappelijke kenmerken uit te werken in een toetsingskader en ontwerpcriteria voor de ontwikkeling die het bestemmingsplan mogelijk maakt. De Commissie beveelt aan dat toetsingskader te betrekken bij de besluitvorming.
- De Commissie beveelt aan in kaart te brengen in welke mate de alternatieven gevolgen kunnen hebben voor de gezondheid, en de uitkomsten daarvan te betrekken bij de besluitvorming.

Het toetsingsadvies van de Commissie en de hoofdlijnen van deze aanvulling zijn opgenomen in het raadvorstel ter vaststelling van het bestemmingsplan. De gemeenteraad van Reusel – De Mierden heeft het bestemmingsplan op 9 juli 2013 vastgesteld. Het vastgestelde bestemmingsplan wordt samen met het opgestelde Milieueffectrapport, de Passende Beoordeling en deze aanvulling op het MER gedurende een periode van zes weken ter inzage gelegd.

2

Stikstofdepositie op Wav-gebieden en de overige EHS

2.1 ADVIES VAN DE COMMISSIE

Het bestemmingsplan maakt het voor grondgebonden veehouderijen mogelijk om uit te breiden tot 2 ha of, indien het bouwvlak al meer bedraagt dan 2 ha, het met maximaal 25% te vergroten. De Commissie constateert dat het MER geen inzicht biedt in de gevolgen van de mogelijke toename. Daarmee is aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de WAV-gebieden en de overige EHS niet uitgesloten. De Commissie adviseert om informatie op te nemen over mogelijke gevolgen van de uitbreiding van grondgebonden veehouderijen voor deze gebieden. Verder adviseert de Commissie om die informatie te beoordelen en waar nodig maatregelen in beeld te brengen om negatieve effecten te beperken.

2.2 BEANTWOORDING

Zoals in het MER is aangegeven, heeft de partiële herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009 betrekking op het wijzigen van de regels die betrekking hebben op de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij, dus niet op de (grondgebonden) melkrundveehouderij. De planologische mogelijkheden voor de grondgebonden veehouderij, zoals opgenomen in het bestemmingsplan, zijn alleen van toepassing wanneer een aanduiding intensieve veehouderij op een locatie verdwijnt. In het MER is in het worst case voorkeursalternatief voor de locaties die op voorhand geen aanduiding meer krijgen als intensieve veehouderij, maar die wel onderdeel zijn van het nieuwe bestemmingsplan, ervan uitgegaan dat de tak intensieve veehouderij wordt beëindigd en dat hier groei van een melkrundveebedrijf (tot maximaal 1,5 hectare, rekening houdend met Verordening ruimte van de Provincie Noord-Brabant), 200 melkkoeien en bijbehorend jongvee) mogelijk is.

Om de effecten van een mogelijke ontwikkeling naar grondgebonden veehouderij in beeld te brengen, is het relevant om in te zoomen op de intensieve veehouderijen met een substantieel aandeel aan melkrundvee. Dit zijn namelijk bedrijven die momenteel onderdeel zijn van het nieuwe bestemmingsplan en waarvan in de toekomst wellicht de aanduiding intensieve veehouderij verdwijnt omdat deze bedrijven de melkveetak zouden kunnen en willen uitbreiden.

In het MER is in Bijlage 3 een aantal kaarten opgenomen met informatie over de stikstofdepositie als gevolg van de planologische mogelijkheden uit het bestemmingsplan. In deze aanvulling is extra inzicht verkregen in de omvang van de bijdrage van de grondgebonden veehouderij aan de stikstofdepositie op natuurgebieden.

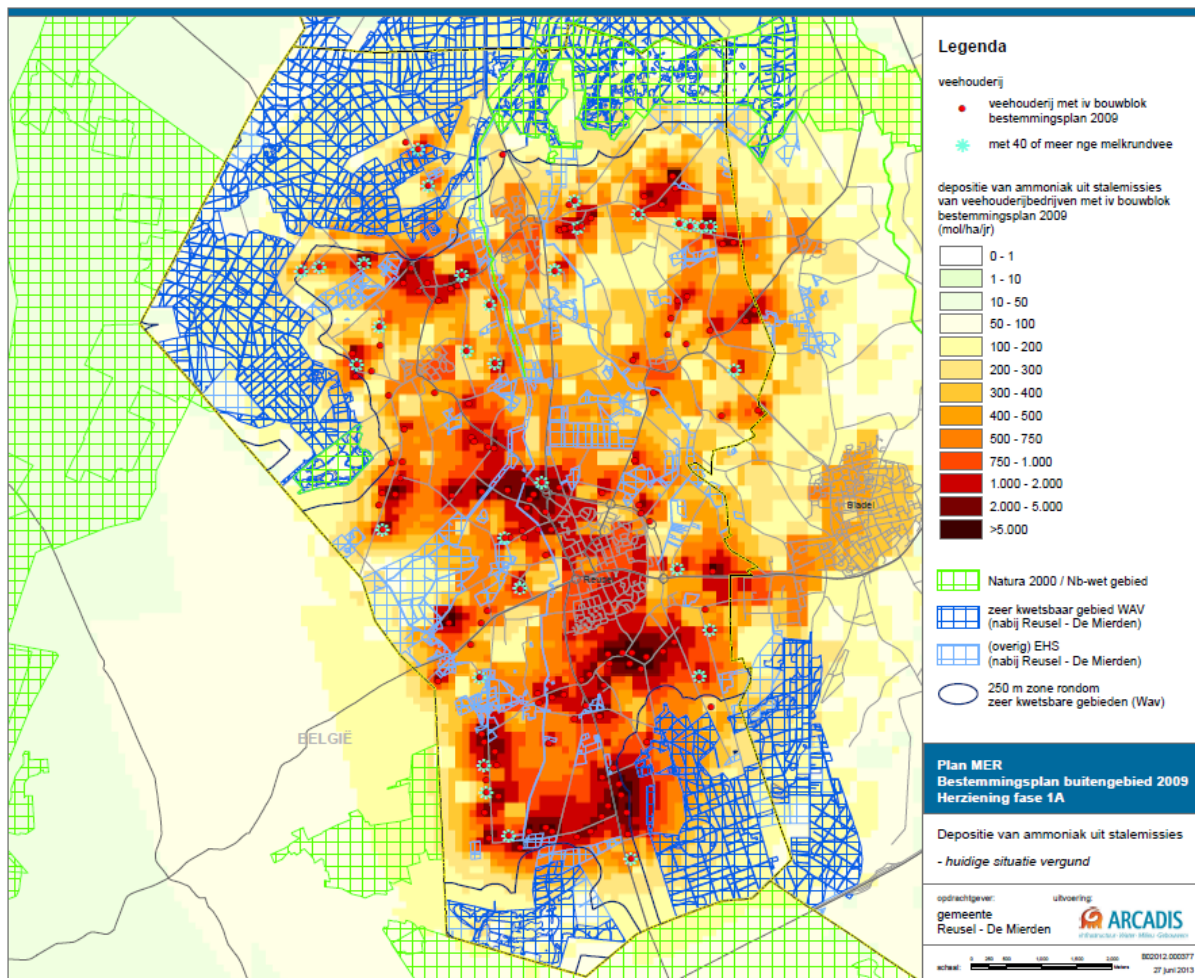
Zo is op basis van de in de vergunningen of meldingen aantal dierplaatsen en diersoorten de stikstofemissie- en -depositie berekend vanuit stallen van de veehouderijen in de Gemeente Reusel-De Mierden, waarbij is aangegeven welke meer dan 40 nge melkrundvee hebben. Zoals uit Afbeelding 2 blijkt, gaat het in totaal om 32 bedrijven met meer dan 40 nge aan melkrundvee.

Uit Afbeelding 2 blijkt het volgende:

- Vooral op de zuidelijk gelegen Wav- en EHS-gebieden in de gemeente treden piekdeposities op van ordegrootte 400-500 mol zuurequivalenten per hectare per jaar, met een uitschieter naar 750-1000.
- De stikstofdeposities op de overige Wav- en EHS-gebieden in de gemeente liggen in de ordegrootte van 0-300 mol/ha/jaar.
- De intensieve veehouderijen met een aanzienlijk aandeel aan melkrundvee in de bedrijfsvoering liggen verspreid over de gemeente. Hierbij valt wel op dat de piekdeposities in de zuidelijke Wav- en EHS-gebieden niet optreden door intensieve veehouderijen met meer dan 40 nge melkrundvee, want deze liggen juist niet in de nabijheid van deze gebieden. De piekdepositie is het gevolg van de daar gelegen 'gespecialiseerde' intensieve veehouderijen.

Voor de mogelijke invloed van stikstofdepositie vanuit grondgebonden veehouderijbedrijven is vooral de Natuurbeschermingswet bepalend. Dit geldt zeker in de situatie van de Gemeente Reusel-De Mierden waar in en in de omgeving diverse Natura 2000-gebieden zijn gelegen. Toetsing aan deze natuurbeschermingswet houdt in dat toename van stikstofdepositie niet kan, gegeven de overbelaste situatie (zie verder het MER en de Passende Beoordeling) en het huidige toetsingskader, waarbij effecten tot op grote afstanden worden betrokken. Zo worden in het kader van de Verordening stikstof en Natura 2000 van de Provincie Noord-Brabant effecten tot een afstand van 25 kilometer beoordeeld. Een toename van de emissie en depositie van een veehouderij zal gepaard moeten gaan met een minstens even grote afname van de depositie door het stoppen of krimpen van een andere veehouderij. De depositie mag dus per saldo niet toenemen. Gezien de ligging van de Natura 2000-gebieden ten opzichte van de Wav- en EHS-gebieden (alle liggen verspreid in en om de gemeente) is dit een 'zekerheidsklep' dat ook toename van stikstofdepositie op de Wav- en op de EHS-gebieden niet zal gaan plaatsvinden.

- Het risico dat door de Commissie m.e.r. is genoemd, zal aan de orde kunnen zijn als deze "zekerheidsklep" verandert, bijvoorbeeld als er in de toekomst sprake zou zijn met een ondergrens of maximum afstand tot waar er getoetst wordt. Bijvoorbeeld alleen effecten boven de 1 mol/ha/jaar of alleen effecten op gebieden binnen een nader vast te stellen afstand. Of een andere "versoepeling" van de Natuurbeschermingswet. Over dergelijke risico's valt de effecten van een mogelijke ontwikkeling naar grondgebonden veehouderij valt het volgende te zeggen:
- Aan de noord-, west- en zuidzijde van de gemeente liggen in de nabijheid diverse Natura 2000-gebieden, waarvoor er nu dus een strikt toetsingskader ligt ten aanzien van stikstofdepositie en waarbij verwacht mag worden dat een versoepeling niet snel zal leiden tot extra ontwikkelruimte. Het risico op een toename van stikstofdepositie op Wav- en EHS-gebieden als gevolg van de ontwikkeling naar grondgebonden veehouderij én een versoepeling van de Natuurbeschermingswet is hier dus naar verwachting klein.
- Centraal in de gemeente en aan de oostzijde van de gemeente liggen enkele EHS-gebieden, op enige afstand gelegen van de Natura 2000-gebieden. Rondom deze EHS-gebieden liggen een handvol intensieve veehouderijen met meer dan 40 nge melkrundvee. Het risico op een toename van stikstofdepositie op Wav- en EHS-gebieden als gevolg van de ontwikkeling naar grondgebonden veehouderij én een versoepeling van de Natuurbeschermingswet is hier dus naar verwachting groter.

Afbeelding 2 Stikstofdeposities op Natura 2000, Wav-gebieden en EHS-gebieden vanuit intensieve veehouderij en intensieve veehouderijen met melkrundveehouderij met bedrijfsomvang >40 nge.

Het bestemmingsplan maakt het voor grondgebonden veehouderijen mogelijk om uit te breiden tot 2 ha of, indien het bouwvlak al meer bedraagt dan 2 ha, met maximaal 25% mag worden vergroot. In de Verordening ruimte van de Provincie Noord-Brabant is uitbreiding van een grondgebonden agrarische bedrijf tot ten hoogste 1,5 hectare mogelijk. De Verordening Ruimte zorgt dan ook voor een beperking van de planologische mogelijkheden uit het bestemmingsplan en zorgt daarmee ook voor een beperking van een eventuele toename aan stikstofdepositie.

Tot slot is er ook nog de toepassing van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) zelf. De Wav verplicht elke provincie zeer kwetsbare gebieden op kaart aan te wijzen en te beschermen.

De Provincie Noord-Brabant heeft die Wav-gebieden aangewezen. Om de aangewezen gebieden ligt een beschermingszone van 250 meter. Veehouderijbedrijven die (gedeeltelijke) in de Wav-gebieden of de beschermingszone zijn gelegen, mogen hun veestapel slechts beperkt uitbreiden. Voor hen geldt een maximum hoeveelheid ammoniak die uitgestoten mag worden. Het vestigen van nieuwe bedrijven in de Wav-gebieden of de beschermingszone is uitgesloten. De Wav legt dan ook beperkingen op voor de bedrijfsgroei van grondgebonden veehouderijen (tot een maximum van 200 melkkoeien en bijbehorend jongvee).

Om aantasting van de Wav- en EHS-gebieden te voorkomen, kan de Gemeente Reusel-De Mierden bij de latere, integrale herziening van het bestemmingsplan ook bij uitbreiding van grondgebonden veehouderij toetsen op effecten op de omliggende bos- en natuurgebieden. Net zoals er in de onderhavige partiële herziening een toets is opgenomen met betrekking tot de effecten op de Natura 2000-gebieden. Dit is alleen relevant indien dergelijke negatieve effecten ook daadwerkelijk zouden kunnen optreden, dus bij een verandering/versoepeling van het bestaande toetsingskader.

3

Wijziging van artikel 19kd Natuurbeschermingswet 1998

3.1 ADVIES VAN DE COMMISSIE

Op 25 april 2013 is een wijziging van artikel 19kd van de Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Bij het opstellen van het MER kon daarom met de wetswijziging nog geen rekening worden gehouden. De wijziging heeft echter, specifiek voor stikstof, gevolgen voor de referentiesituatie waarmee het bestemmingsplan moet worden vergeleken. Over de interpretatie van deze wetswijziging bestaat helaas onduidelijkheid. Vanwege de interpretatieruimte die het gewijzigde artikel biedt, heeft de Commissie aan de betrokken bewindspersonen om een nadere interpretatie van het artikel gevraagd. Vanwege deze onduidelijkheid is het niet mogelijk voor de Commissie om te beoordelen of er voldoende informatie is voor de besluitvorming over het aspect stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. De Commissie adviseert de gemeenteraad van Reusel-De Mierden de beantwoording van de betrokken bewindspersonen, die medio juni 2013 wordt verwacht – en die op de website van de Commissie zal worden gepubliceerd – in de besluitvorming te betrekken.

De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming:

- te bezien op welke wijze de wijziging van artikel 19kd Natuurbeschermingswet 1998 op dit plan van toepassing is;
- er rekening mee te houden dat invulling van nog niet eerder ingevulde planologische of vergunde ruimte kan leiden tot een toename van stikstofdepositie op nabijgelegen Natura 2000-gebieden ten opzichte van de feitelijke, huidige situatie;
- voor zover dat vervolgens noodzakelijk – of wenselijk – is te onderzoeken of er alternatieven of maatregelen zijn waardoor de depositie van stikstof in Natura 2000- gebieden niet toeneemt, zodat aantasting van de natuurlijke kenmerken kan worden voorkomen. De wetswijziging laat immers onverlet dat er sprake is van een aantoonbaar (landelijk) probleem met stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden, wat voor de gemeenteraad van Reusel-De Mierden aanleiding kan zijn om maatregelen of alternatieven te overwegen.

De wijziging van artikel 19kd Natuurbeschermingswet 1998 heeft uitsluitend gevolgen voor de beoordeling van de effecten van extra stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, niet op de beoordeling van extra depositie op Beschermde natuurmonumenten, voor zover niet tevens Natura 2000-gebied.

3.2 BEANTWOORDING

Op 2 juli 2013 heeft de staatssecretaris van EZ een reactie gestuurd naar aanleiding van de vragen van de Commissie m.e.r.

In de brief geeft de staatssecretaris aan dat:

- er inhoudelijk niks verandert ten opzichte van de situatie zonder gewijzigd artikel 19kd, maar dat met de wetswijziging plansaldering formeel is geregeld;
- de plantoets in lijn met de vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State moet worden uitgevoerd.

Op de website van de Commissie is te lezen dat de Commissie in haar advisering de uitleg van de staatsecretaris volgt. Dit betekent dat voor de effectbeoordeling van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden als referentiesituatie uitgegaan moet worden van de huidige feitelijke – legale – situatie.

Inmiddels heeft het kabinet besloten artikel 19kd geheel te laten vervallen. Dit is voorgesteld in het wetsvoorstel tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 (programmatische aanpak stikstof) dat op 19 juni 2013 bij de Tweede Kamer is ingediend (Kamerstukken II 2012/2013,33669). Voor zover artikel 19kd ziet op vergunningverlening voor projecten, komt het geen functie meer toe zodra de Programmatische Aanpak Stikstof in werking treedt. Met het oog op de vereenvoudiging van de wet en ter voorkoming van misverstanden over de juiste interpretatie van artikel 19kd ten aanzien van plannen, wordt ook de bepaling over plannen in dat kader geschrapt.

Bestuursorganen moeten bij de vaststelling van een plan rekening houden met potentieel schadelijke effecten voor Natura 2000-gebieden (artikel 19j, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998). Voor plannen die significante gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied, maakt het bestuursorgaan een Passende Beoordeling van de gevolgen voor het gebied, alvorens het plan vast te stellen (de zogenoemde plantoets; artikel 19j, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998). De vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak komt erop neer dat voor de plantoets moet worden uitgegaan van de huidige, feitelijke – legale – situatie als referentiekader. Niet-benutte bouw- en gebruiksmogelijkheden die in een nieuw bestemmingsplan opnieuw worden bestemd en die kunnen leiden tot ontwikkelingen met mogelijk significante gevolgen, moeten voorafgaand aan de vaststelling van dat plan passend beoordeeld worden, tenzij zij eerder passend zijn beoordeeld en die Passende Beoordeling nog actueel is.

Voor de partiële herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2009 is al een Passende Beoordeling opgesteld, zie bijlage 1 van het MER. Op basis van bovenstaande kan ook geconcludeerd worden dat in het MER en bijbehorende Passende Beoordeling het juiste referentiekader is gehanteerd. Met het MER en de Passende Beoordeling heeft het milieubelang dan ook op een volwaardig manier meegewogen in de besluitvorming.

4

Landschappelijke kenmerken

4.1 ADVIES VAN DE COMMISSIE

De Gemeente Reusel-De Mierden geeft in haar beleidsstukken, zoals het “Landschapsplan Reusel-De Mierden” (1998) en het “Biodiversiteit actieplan Gemeente Reusel-De Mierden” (2009) aandacht aan de kansen voor ontwikkeling van landschappelijke kwaliteiten en de daaraan verbonden natuurwaarden. De gemeente heeft het voornemen om de beekdalen van de Reusel en de Raamsloop (verder) te herstellen. De Commissie constateert echter dat de verbeterdoelen voor de kwaliteit van het landschap ontbreken. Ook ontbreekt er een toetsingskader, waaraan de gebiedseigen inpassing van ontwikkelingen in het buitengebied kan worden getoetst. Door het ontbreken van dit toetsingskader kan op basis van het MER niet worden vastgesteld wat de gevolgen van het bestemmingplan zijn voor de landschappelijke kwaliteit. Ook kan niet worden getoetst in welke mate de eisen die aan ontwikkelingen in het buitengebied worden gesteld bijdragen aan de beleidsmatige doelstellingen die in het gemeentelijk beleid zijn vastgelegd.

4.2 BEANTWOORDING

In het moederplan uit 2009 is in bijlage 3 de “Beeldkwaliteit van het Buitengebied” opgenomen. In deze bijlage wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende landschapsstructuren:

- De oude, verdichte/besloten bouwlanden.
- De kleinschalige half open ontginningslandschappen.
- De beekdalen met hun beekdal ontginningslandschappen.
- De grootschalige open heide ontginningslandschappen.
- De bos- en natuurgebieden, i.c. de heidevelden, vennen, heidebebouwingen en landgoederen.

Per landschapsstructuur is achtereenvolgens een uitwerking gegeven met criteria. Voor de te herstellen beekdalen zijn al plannen met verbeterdoelen opgesteld. De bijlage uit het moederplan en de plannen voor de beekdalen vormen het toetsingskader waaraan de gebiedseigen inpassing van ontwikkeling in het buitengebied kan worden getoetst.

Daarnaast is in de plantoelichting van het bestemmingsplan, hoofdstuk 5, paragraaf 5.2. de navolgende tekst opgenomen:

De verplichte 10% landschappelijke inpassing dient te allen tijde plaats te vinden binnen het bouwvlak. De ambitie is om alle bebouwing binnen het bestemmingsvlak 4-zijdig te voorzien van een robuuste landschappelijke inpassing. Indien het niet mogelijk is om de bebouwing aan enige zijde(n) aan het zicht te onttrekken dan zou, in overleg, de extra inpassing buiten het bouwvlak mogen worden gerealiseerd, mits hiermee dan wel de bebouwing aan het zicht wordt onttrokken. Voor verwerkelijking van de landschappelijke inpassing wordt de anterieure overeenkomst als middel ingezet. Hiermee zullen initiatiefnemers tot maximaal een half jaar na gereedkomen van de nieuwe bebouwing de tijd hebben de inpassing te realiseren.

5

Gezondheid

5.1 ADVIES VAN DE COMMISSIE

De gemeente werkt samen met andere partijen aan een aanvullend toetsingskader voor het aspect gezondheid dat betrokken zal worden bij de beoordeling van individuele vergunningsaanvragen. De Commissie geeft aan dat het mogelijk is om in het MER verschillen tussen de alternatieven voor wat betreft besmettingsrisico's zichtbaar te maken. Dit kan gedaan worden door inzicht te geven in de afstanden en aantallen van woningen en woonkernen tot de verschillende soorten intensieve veehouderijen (waaronder in ieder geval gemengde bedrijven), hun omvang (hetgeen per alternatief gedifferentieerd is) en de daar toegepaste staltechnieken.

5.2 BEANTWOORDING

GGD Nederland heeft in een reactie op het rapport van de commissie Alders "Van mega naar beter" over de maatschappelijke dialoog megastallen gesteld dat de huidige wet- en regelgeving niet toereikend is voor het beschermen van de volksgezondheid. GGD Nederland vindt dat intensieve veehouderij moet worden gekenschetst als een industriële bedrijfstak, waar hoge eisen worden gesteld aan de bedrijfsvoering. Daar hoort volgens de GGD ook een advies over een gezonde afstand tussen bedrijven en woonkernen bij. De GGD pleit er voor dat er bij nieuwbouw en planontwikkeling van bedrijven en woningen een afstandsnorm wordt gehanteerd van 250 meter. Bij een afstand tot 1000 meter moet er volgens de GGD een gezondheidsadvies worden meegenomen bij de vergunningverlening tot uitbreiding.

Aanvullend aan de informatie in het MER is in deze aanvulling geschat hoeveel intensieve veehouderijen zijn gelegen binnen 250 meter van een voor geurhinder gevoelig object¹, zie Tabel 1.

Type gebied integrale zonering	Aantal veehouderijen
Stedelijk gebied (geen reconstructie)	2
Extensiveringsgebied overig	27
Extensiveringsgebied natuur	4
Verwevingsgebied	54
Landbouwontwikkelingsgebied	8
Totaal	95

Tabel 1 Aantal intensieve veehouderijen binnen een afstand van 250 meter van een geurgevoelig object.

¹ Volgens de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is een voor geurhinder gevoelig object een woning/verblijfsobject niet horend bij een veehouderij of voormalige veehouderij (gestopt na maart 2000).

Uit Tabel 1 blijkt dat er 95 intensieve veehouderij zijn gelegen binnen een afstand van 250 meter van een geurgevoelig object. Het grootste deel van deze intensieve veehouderijen is gelegen in verwevingsgebied.

Vooraf relevant zijn de bedrijven gelegen in verwevingsgebied en landbouwonontwikkelingsgebied. In deze gebieden zijn de planologische mogelijkheden, en daarmee de mogelijke effecten (of risico's) op de volksgezondheid, voor de intensieve veehouderij namelijk het grootst.

Mocht de Gemeente Reusel-De Mierden nader beleid willen formuleren met betrekking tot de intensieve veehouderij en de volksgezondheid, dan is het logisch om dit beleid te concentreren op de intensieve veehouderijen gelegen in verwevingsgebied en landbouwonontwikkelingsgebied.

In het op 30 november 2012 verscheven advies Gezondheidsrisico's rond veehouderijen concludeert de gezondheidsraad dat het nog niet bekend is tot welke afstand omwonenden van veehouderijen verhoogde gezondheidsrisico's lopen. En dat er daarom niet op wetenschappelijke gronden één landelijke "veilige" minimumafstand vast te stellen is tussen veehouderijen en woningen. Ook adviseert de gezondheidsraad gemeente om samen met de GGD en belanghebbende lokaal beleid te ontwikkelen met betrekking tot minimumafstanden.

Mede naar aanleiding van het advies van de gezondheidsraad heeft de gemeente ervoor gekozen om in haar bestemmingsplan nog geen afstandsnormen te hanteren. Wel werkt de gemeente samen met andere partijen (de GGD Brabant/Zeeland en de gemeenten Oirschot en Gemert-Bakel) aan een aanvullend toetsingskader voor het aspect gezondheid dat betrokken zal worden bij de beoordeling van individuele vergunningsaanvragen. Dit toetsingskader Gezondheid bij Veehouderij wordt naar verwachting in 2013 afgerond.

De Gemeente Reusel-De Mierden kan bij de latere integrale herziening van het bestemmingsplan buitengebied voor het aspect volksgezondheid gebruik maken van:

- het te ontwikkelen toetsingskader Gezondheid bij Veehouderij;
- normen die de gemeenten kan stellen ten aanzien van de maximale aanvaardbare geurbelasting door veehouderijen (de individuele en de cumulatieve geurbelasting) en de minimum afstanden tussen stallen van veehouderijen en voor geurhinder gevoelige objecten;
- aansluiten bij de aanpassing van het provinciaal ruimtelijk beleid, dat momenteel in ontwikkeling is. Enkele onderdelen van een kaderstellend besluit dat Provinciale Staten op 22 maart 2013 over een aanpassing van dat provinciaal ruimtelijk beleid heeft genomen, is hierna (paragraaf 5.3) toegelicht. Deze onderdelen hebben ook een relatie met het thema gezondheid.

5.3 VOORGENOMEN AANPASSING PROVINCIAAL RUIMTELIJK BELEID

Op 9 december 2011 hebben Provinciale Staten gekozen voor een ontwikkelingsrichting van de veehouderij in overeenstemming met het advies van de Commissie van Doorn. Om sturing te geven aan deze besluitvorming hebben GS een denkrichting ontwikkeld voor de transitie van de veehouderij naar 2020. Op 22 maart 2013 hebben Provinciale Staten ingestemd met deze denklijn en de uitwerking daarvan.

Voor alle veehouderijen in Brabant is het uitgangspunt dat ontwikkelruimte verdiend moet worden met stappen in verduurzaming. Verduurzaming wordt bepaald met een maatlat. Het gaat om maatregelen in de bedrijfsvoering (zoals maatregelen om gezondheidsrisico's te beperken), maar het kan ook gaan om de mate van concentratie en begrenzing van bedrijven en dieren in een gebied. Naast sturing naar zorgvuldige veehouderij op individueel niveau, wil de provincie ook op gebiedsniveau bezien welke maatregelen nodig zijn om een goede omgeving te realiseren.

Dat kan betekenen dat een individueel bedrijf geen ontwikkelruimte krijgt omdat de cumulatieve belasting van een gebied al te hoog is. In de concept ontwerp versie van de partiële herziening van de provinciale Structuurvisie ruimtelijke ordening en de daaraan gekoppelde ontwerp wijziging van de Verordening ruimte (3 juli 2013) zijn maximum waarden opgenomen met betrekking tot de cumulatieve belasting van geur en fijn stof door veehouderijen.

Het door PS aangenomen Statenvoorstel 16/13A van 22 maart 2013 bevat daarnaast de volgende informatie.

Advies van de gezondheidsraad

De eisen die wij stellen in de voorwaarden voor ontwikkelruimte, leveren een bijdrage aan de vermindering van de gezondheidsrisico's voor omwonenden. Eisen aan blootstelling aan geur, fijnstof en endotoxinen gelden daarbij zowel op bedrijfs- als op gebiedsniveau (cumulatief). Buiten de eisen op bedrijfsniveau die bijdragen aan het verlagen van gezondheidsrisico voor omwonenden, is het essentieel om over een vroeg waarschuwingssysteem voor zoönosen te beschikken. Wij vinden het essentieel dat de structurele kennisontwikkeling en kennisdeling tussen humane en veterinaire gezondheidszorg (one-health) plaatsvindt. Daarom regelen wij dat deze kennisdeling van landelijk naar regionaal niveau en omgekeerd op structurele wijze in Brabant plaats gaat vinden. Van deze informatie maken wij gebruik bij het ontwikkelen en uitdragen van ons beleid. Wij gaan het advies van de Gezondheidsraad verwerken in het BZV (te ontwikkelen provinciale maatlat om stappen in verduurzaming te koppelen aan ontwikkelingsruimte) en andere provinciale regelingen met betrekking tot de veehouderij.

Bouwstop voor schapen en geiten

De bouwstop voor geiten- en schapenhouderijen wordt uit voorzorg met 1 jaar verlengd. Als de BZV voldoende is ontwikkeld en in werking is getreden, kan de bouwstop vervallen. Sturing vindt dan plaats via de BZV. Bij de opstelling van de BZV, worden bepalingen opgenomen om de restrisico's op de verspreiding van Q-koortsbacteriën, ammoniakemissies, fijnstof en endotoxinen vanuit stallen sterk te verminderen.

Pelsdierhouderij

Bij het opstellen van de BZV werken wij voorstellen uit met als doel dat uiterlijk 2020 de emissies van endotoxinen, fijnstof, ammoniak en geur uit de pelsdierhouderij sterk zijn afgenomen.

Bijlage 1

Toetsingsadvies Commissie voor de m.e.r.

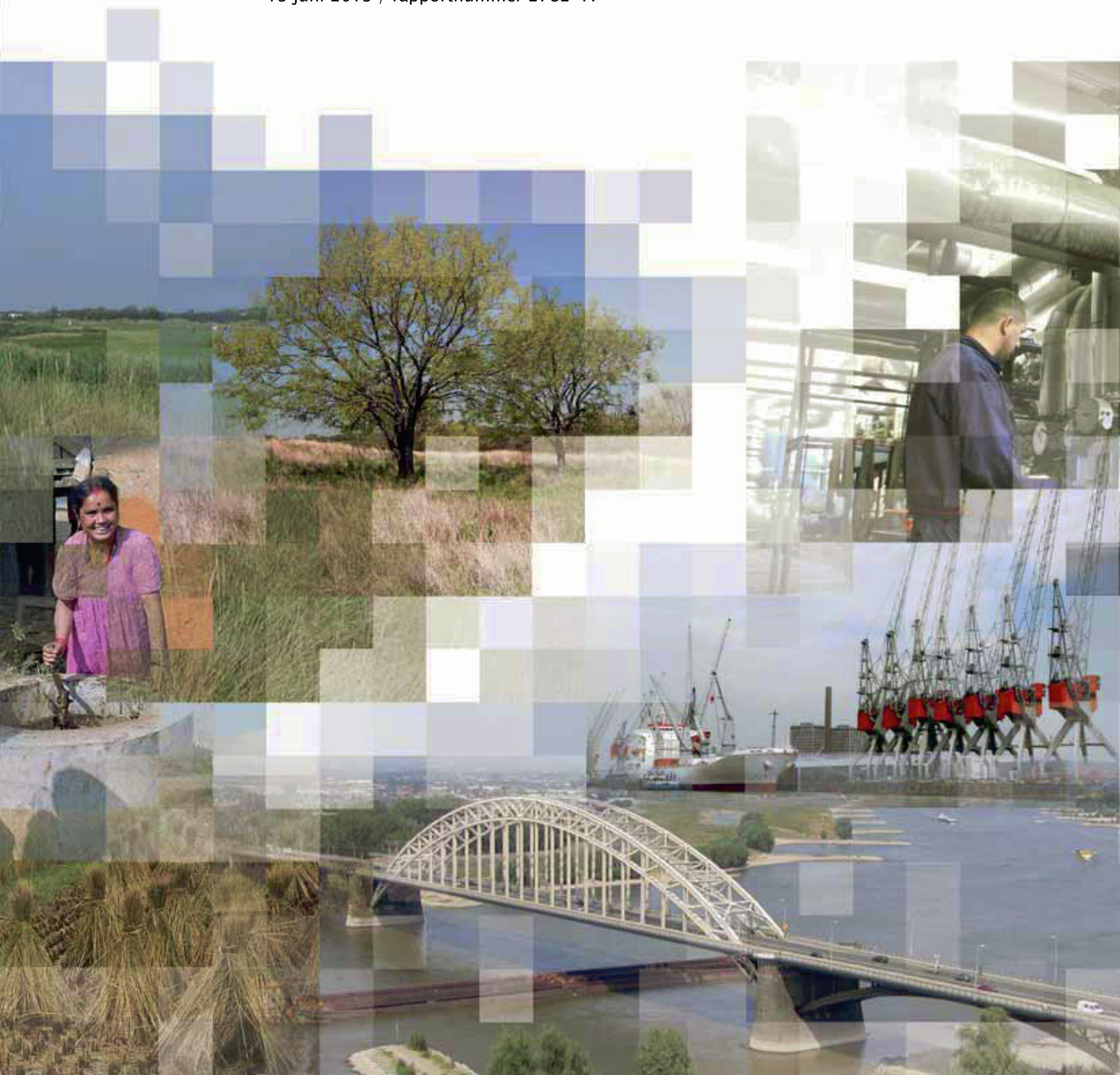

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied 2009, Reusel-De Mierden

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

13 juni 2013 / rapportnummer 2782-17

1. Oordeel over het MER

De gemeente Reusel-De Mierden is voornemens het bestemmingsplan “Buitengebied 2009, herziening fase 1A” vast te stellen. Omdat dit plan kaderstellend is voor toekomstige m.e.r.–(beoordelings)plichtige activiteiten en omdat een Passende beoordeling is opgesteld vanwege mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden, wordt voor het bestemmingsplan een plan-m.e.r.–procedure doorlopen. Bevoegd gezag voor deze procedure is de gemeenteraad van Reusel-De Mierden. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna de Commissie)¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Het MER is prettig leesbaar en goed gestructureerd. De informatie wordt op systematische en goed navolgbare wijze gepresenteerd, waarbij het detailniveau waarop de gevolgen voor de geurbelasting in beeld zijn gebracht tot voorbeeld kan strekken.

De Commissie signaleert bij toetsing van het MER een tekortkoming die zij essentieel acht voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan “Buitengebied 2009, herziening fase 1A”. Het gaat om de volgende tekortkoming:

- *Stikstofdepositie op Wav-gebieden en de overige EHS*: het MER maakt onvoldoende aanmerkelijk dat er geen aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden van Wav-gebieden en de overige EHS optreedt als gevolg van de mogelijke toename van ammoniakdepositie bij uitbreiding van grondgebonden veehouderijen.

De Commissie signaleert verder dat op 25 april een wijziging van artikel 19kd Natuurbeschermingswet 1998 in werking is getreden. Bij het opstellen van het MER kon hier nog geen rekening mee worden gehouden. Vanwege de interpretatieruimte die het gewijzigde artikel biedt, heeft de Commissie m.e.r. aan de betrokken bewindspersonen om een nadere interpretatie van het artikel gevraagd. De Commissie adviseert de gemeenteraad van Reusel-De Mierden de beantwoording van de betrokken bewindspersonen, die medio juni 2013 wordt verwacht – en die op de website van de Commissie zal worden gepubliceerd – in de besluitvorming te betrekken.

In het volgende hoofdstuk worden deze punten nader toegelicht. Hoofdstuk 3 bevat vervolgens aanbevelingen voor het vervolgtraject voor landschap en gezondheid.

2. Toelichting op het oordeel

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen. Deze aanbevelingen zijn opgenomen aan het eind van de paragrafen.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder ‘Advisering’ of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

2.1 Gesignaleerde essentiële tekortkoming

Stikstofdepositie op Wav-gebieden en de overige EHS

In het plangebied zijn – buiten de Natura 2000-gebieden – gebieden aanwezig die op grond van de Wet ammoniak en veehouderij zijn aangewezen als zeer kwetsbare natuur (de Wav-gebieden) en de overige gebieden die behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In het MER wordt als voorbeeld gewezen op het gebied “De Reuselse Moeren”, hetgeen is aangewezen als Wav-gebied, en waarin natuurtypen aanwezig zijn die gevoelig tot zeer gevoelig zijn voor stikstofdepositie.

Uit het MER blijkt dat de maximale mogelijkheden van het plan leiden tot een toename van de stikstofdepositie op de Wav-gebieden en de overige EHS.

De Commissie constateert dat het bestemmingsplan het voor grondgeboden veehouderijen mogelijk maakt om uit te breiden tot 2 ha of, indien het bouwvlak reeds meer bedraagt dan 2 ha, het met maximaal 25% mag worden vergroot. De Commissie signaleert derhalve dat het plan een toename van de ammoniakdepositie op Wav-gebieden en de overige EHS mogelijk maakt. De Commissie constateert dat het MER geen inzicht biedt in de gevolgen van de mogelijke toename. Daarmee is aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van die gebieden niet uitgesloten.

Teneinde aannemelijk te maken dat er geen aantasting van de Wav-gebieden en de ecologische waarden en kenmerken en waarden van de EHS zal optreden, adviseert de Commissie om in een aanvulling op het MER informatie op te nemen over mogelijke gevolgen van de uitbreiding van grondgebonden veehouderijen voor deze gebieden. De Commissie adviseert voorts om die informatie te beoordelen en waar nodig maatregelen in beeld te brengen teneinde negatieve effecten te beperken.

2.2 Verdere toelichting op het oordeel

Gevolgen voor Natura 2000-gebieden

Zoals in hoofdstuk 1 is aangegeven is op 25 april 2013 een wijziging van artikel 19kd van de Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Bij het opstellen van het MER kon derhalve met de wetswijziging nog geen rekening worden gehouden. De wijziging heeft evenwel, specifiek voor stikstof, gevolgen voor de referentiesituatie waarmee een voorgenomen plan moet worden vergeleken. Over de interpretatie van deze wetswijziging bestaat helaas onduidelijkheid. Vanwege de interpretatieruimte die het gewijzigde artikel biedt, heeft de Commissie aan de betrokken bewindspersonen om een nadere interpretatie van het artikel gevraagd. Vanwege deze onduidelijkheid is het niet mogelijk voor de Commissie om te beoordelen of er voldoende informatie is voor de besluitvorming over het aspect stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. De Commissie adviseert de gemeenteraad van Reusel-De Mierden de beantwoording van de betrokken bewindspersonen, die medio juni 2013 wordt verwacht – en die op de website van de Commissie zal worden gepubliceerd – in de besluitvorming te betrekken.

De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming:

- te bezien op welke wijze de wijziging van artikel 19kd Natuurbeschermingswet 1998 op dit plan van toepassing is;
- er rekening mee te houden dat invulling van nog niet eerder ingevulde planologische of vergunde ruimte kan leiden tot een toename van stikstofdepositie op nabijgelegen Natura 2000-gebieden ten opzichte van de feitelijke, huidige situatie;
- voor zover dat vervolgens noodzakelijk – of wenselijk – is te onderzoeken of er alternatieven of maatregelen zijn waardoor de depositie van stikstof in Natura 2000-gebieden niet toeneemt, zodat aantasting van de natuurlijke kenmerken kan worden voorkomen. De wetwijziging laat immers onverlet dat er sprake is van een aantoonbaar (landelijk) probleem met stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden, wat voor de gemeenteraad van Reusel-De Mierden aanleiding kan zijn om maatregelen of alternatieven te overwegen.

De wijziging van artikel 19kd Natuurbeschermingswet 1998 heeft uitsluitend gevolgen voor de beoordeling van de effecten van extra stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, niet op de beoordeling van extra depositie op Beschermde natuurmonumenten, voor zover niet tevens Natura 2000-gebied.

3. Aanbevelingen voor het vervolgproces

De opmerkingen hierna hebben geen betrekking op een essentiële tekortkoming. De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Landschap en de daaraan verbonden natuurwaarden

De gemeente Reusel-De Mierden geeft in haar beleidsstukken (zoals het “Landschapsplan Reusel-De Mierden” (1998) en het “Biodiversiteit actieplan gemeente Reusel-De Mierden” (2009) aandacht aan de kansen voor ontwikkeling van landschappelijke kwaliteiten en de daaraan verbonden natuurwaarden. In het MER is een beknopte beschrijving opgenomen van de verschillende landschapstypen en wordt geconcludeerd dat met name uitbreidingen van veehouderijen binnen de oude en de open en halfopen jonge zandontginningen negatieve gevolgen kunnen hebben voor het landschap. Omdat de uitbreidingen alleen mogelijk zijn in combinatie met een goede landschappelijke inpassing, worden de effecten op het landschap als gering beoordeeld. In het MER is daaraan toegevoegd dat niet concreet is gemaakt waaraan de gemeente de voorwaarden gaat toetsen. Aangegeven is dat een beeldkwaliteitsplan daarbij behulpzaam kan zijn. De Commissie spreekt haar waardering uit voor de wijze waarop wordt omgegaan met de landschappelijke inpassing.

Tijdens het locatiebezoek werd door de gemeente mondeling toegelicht dat de gemeente zich voorneemt om de beekdalen van de Reusel en de Raamsloop (verder) te herstellen. De Commissie constateert echter dat in het MER deze verbeterdoelen voor de kwaliteit van het landschap ontbreken. Ook ontbreekt – zoals overigens ook in het MER is aangegeven – een toetsingskader waaraan de gebiedseigen inpassing van ontwikkelingen in het buitengebied kan worden getoetst. Een toetsingskader zou behulpzaam kunnen zijn bij het beoogde herstel van de beekdalen. Daarbij zou bijvoorbeeld het bevorderen van de aanleg van klein-

schalige landschapselementen in combinatie met extensief agrarisch en hydrologisch beheer kunnen bijdragen aan herstel van de ecologische waarden van het beekdallandschap. Daarmee kan invulling worden gegeven aan de doelen uit het biodiversiteit-actieplan.

Door het ontbreken van dit toetsingskader kan op basis van het MER nu nog niet worden vastgesteld wat de gevolgen van die ontwikkelingen zijn voor de landschappelijke kwaliteit. Ook kan niet worden getoetst in welke mate de eisen die aan ontwikkelingen in het buitengebied worden gesteld bijdragen aan de beleidsmatige doelstellingen die in het gemeentelijke beleid zijn vastgelegd.

- De Commissie beveelt aan om de landschappelijke kenmerken uit te werken in een toetsingskader en ontwerpcriteria voor de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt. De Commissie beveelt aan dat toetsingskader te betrekken bij de besluitvorming.

3.2 Gezondheid

In het MER is de huidige stand der kennis ten aanzien van de relatie tussen intensieve veehouderijen en gezondheidsklachten beschreven. Aangegeven is verder dat er door het hiaat aan kennis over die relatie geen effectbeoordeling van de alternatieven is te geven.

Tijdens het locatiebezoek werd door de gemeente mondeling toegelicht dat de gemeente – samen met andere partijen – werkt aan een aanvullend toetsingskader voor het aspect gezondheid, dat betrokken zal worden bij de beoordeling van individuele vergunningaanvragen. De Commissie wil aangeven dat het mogelijk is om in het MER de verschillen tussen de alternatieven voor wat betreft besmettingsrisico's zichtbaar te maken. Dit kan gedaan worden door inzicht te geven in de afstanden en aantallen van woningen en woonkernen tot de verschillende soorten intensieve veehouderijen (waaronder in ieder geval gemengde bedrijven), hun omvang (hetgeen per alternatief gedifferentieerd is) en de daar toegepaste staltechnieken.

- De Commissie beveelt aan in kaart te brengen in welke mate de alternatieven gevolgen kunnen hebben voor de gezondheid, en de uitkomsten daarvan te betrekken bij de besluitvorming.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Reusel–De Mierden

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Reusel–De Mierden

Besluit: vaststellen of wijzigen van

Categorie Besluit m.e.r.: plan–m.e.r. vanwege passende beoordeling en kaderstelling voor categorie C14 en D14

Activiteit: de gemeente Reusel–De Mierden herzielt haar bestemmingsplan buitengebied

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Staatscourant van: 7 maart 2013

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 8 maart tot en met 18 april 2013

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 19 april 2013

toetsingsadvies uitgebracht: 13 juni 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

dhr. ing. R.H. Schokker

dhr. drs. J.F. Schuurman (secretaris)

dhr. drs.ing. F. ten Thij

dhr. ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet–essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- MER bestemmingsplan buitengebied 2009, Herziening fase 1A gemeente Reusel-De Mierde, Arcadis, 8 april 2013
- Bestemmingsplan Buitengebied 2009, herziening fase 1A gemeente Reusel-De Mierden, Pouderoyen Compagnons, februari 2013
- Rapport Buitengebied 2009, herziening fase 1A Regels + bijlagen 2 en 3

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Bestemmingsplan buitengebied 2009,
Reusel-De Mierden**

ISBN: 978-90-421-3778-3

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

Colofon

AANVULLING MER BESTEMMINGSPAN BUITENGEBIED 2009 HERZIENING FASE 1A

OPDRACHTGEVER:

Gemeente Reusel-de Mierden

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

ing. J.T.H. Houkes BSc

drs. K.B.M. Albers

GECONTROLEERD DOOR:

drs. H.P.T. Ullenbroeck

VRIJGEGEVEN DOOR:

drs. H.P.T. Ullenbroeck

8 augustus 2013

077174835:A

ARCADIS NEDERLAND BV

Mercatorplein 1

Postbus 1018

5200 BA 's-Hertogenbosch

Tel 073 6809 211

Fax 073 6144 606

www.arcadis.nl

Handelsregister 09036504